

गोलबजार नगरपालिका  
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय  
गोलबजार, सिरहा  
लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा/समुह: न्याय

पद : कानून सल्लाहकार

तह: छैठौं

**परीक्षा योजना (Examination Scheme)**

**क. प्रथम चरण: लिखित परीक्षा**

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्न संख्या अङ्क	समय
प्रथम	सेवा सम्बन्धी ज्ञान	४०	१६	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	४० प्रश्न × १ = ४० अङ्क	४० मिनेट
द्वितीय	खण्ड-क: सेवा सम्बन्धी ज्ञान	१०	८	विषयगत	छोटो उत्तर	५ प्रश्न × २ = १० अङ्क	४० मिनेट
	खण्ड-ख: सेवा सम्बन्धी ज्ञान	१०		विषयगत	लामो प्रश्न	२ प्रश्न × ५ = १० अङ्क	
जम्मा		६०	२४				८० मिनेट

**ख. द्वितीय चरण: मौखिक अन्तरवार्ता**

पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
मौखिक अन्तरवार्ता	४०	-	अन्तरवार्ता समिति	-

**द्रष्टव्य:**

१. प्रश्नपत्र नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै भाषामा हुनेछ ।
२. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
३. बहुवैकल्पिक वस्तुगत (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा अङ्क कट्टा गरिने छैन ।
४. परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
५. लिखित परीक्षामा वस्तुगत प्रश्नको उत्तर कुञ्जिका बुझाएपछि विषयगत प्रश्नपत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
६. वस्तुगत प्रश्नको उत्तर कुञ्जिका उपलब्ध गराइनेछ ।
७. विषयगत प्रश्नको प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तर पुस्तिकाहरू उपलब्ध गराइनेछ । परीक्षार्थीलाई उपलब्ध गराइएको उत्तर पुस्तिकामा सम्बन्धित खण्डको प्रश्नको उत्तर लेख्नुपर्नेछ ।
८. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक र तृतीय चरणको मौखिक अन्तरवार्तामा सामेल गराइनेछ ।
९. लिखित परीक्षामा यथासम्भव दिइएको पाठ्यक्रमबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
१०. पाठ्यक्रम लागू हुने : मिति २०८०/०५/२४ गते जारी “सेवा करारमा खरिद गर्ने सूचना” सम्बन्धमा ।

**प्रथम पत्र :- शासन प्रणाली**

**१. राज्य र शासन**

- १.१ शासनका आधारभूत पक्षहरु अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरु
- १.२ शासनको राजनैतिक तथा प्रशासनिक संरचना
- १.३ सूचनाको हक र पारदर्शिता
- १.४ राष्ट्र निर्माण र राज्य निर्माण
- १.५ नेपालको शासन प्रणाली
- १.६ राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन : अवधारणा, क्षेत्र र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरु
- १.७ बहुस्तरिय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्रसंघ

**२. संविधान र कानून**

- २.१ संविधानवाद
- २.२ नेपालमा संबैधानिक विकास
- २.३ नेपालको वर्तमान संविधान
  - २.३.१ मूलभूत विशेषताहरु, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
  - २.३.२ मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरु
  - २.३.३ संबैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरुको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र
- २.४ मानव अधिकार
- २.५ नागरिक चेतना, जनताका कर्तव्य र जिम्मेवारीहरु
- २.६ कानूनका श्रोतहरु तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया
- २.७ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद

**३. सार्वजनिक सेवा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापन**

- ३.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- ३.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
- ३.३ राजनैतिक तटस्थता, प्रतिवद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
- ३.४ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता
- ३.५ सार्वजनिक व्यवस्थापन, निजामती सेवा र कर्मचारीतन्त्र
- ३.६ सार्वजनिक नीति : निर्माण प्रक्रिया र विश्लेषण
- ३.७ सार्वजनिक सेवा वडापत्र
- ३.८ विद्युतीय शासन

**४. श्रोत व्यवस्थापन र योजना**

- ४.१ मानव श्रोत व्यवस्थापन: प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- ४.२ सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन : नेपालको योजना र बजेट प्रणाली
- ४.३ नेपालमा सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण प्रणाली

- ४.४ वित्तीय व्यवस्थापन र सामाजिक उत्तरदायित्व
- ४.५ विकास योजना र चालू आवधिक योजना
- ४.६ सहभागितामूलक योजना र विकास

(In English)

**Paper I: - Governance Systems**

**1. State and Governance**

- 1.1 Fundamentals of governance: concept, context and characteristics.
- 1.2 Political and administrative structures of governance
- 1.3 Right to information and transparency
- 1.4 Nation building and state building
- 1.5 Governance systems in Nepal
- 1.6 National security management: concept, scope and existing provisions of national security in Nepal
- 1.7 Multi-level governance and Nepal: informal governance, civil society governance, local governance, cooperative governance, corporate governance and United Nations Organization

**2. Constitution and Law**

- 2.1 Constitutionalism
- 2.2 Constitutional development in Nepal
- 2.3 Present constitution of Nepal
  - 2.3.1 Salient features, executive, legislative and judiciary
  - 2.3.2 Fundamental rights, directive principles and policies of the State
  - 2.3.3 Function and jurisdiction of constitutional and statutory bodies.
- 2.4 Human rights
- 2.5 Civic sense, duties and responsibilities of people
- 2.6 Sources of law and law making process in Nepal
- 2.7 Rule of law, democratic values and norms, inclusion, proportional representation and affirmative action

**3. Public Service and Public Management**

- 3.1 Concept, functions, characteristics and role of public service
- 3.2 Public Service delivery
- 3.3 Political neutrality, commitment, transparency and accountability
- 3.4 Utilization of public funds, ethics and morality
- 3.5 Public management, civil service and bureaucracy
- 3.6 Public policy: formulation process and analysis
- 3.7 Public Service Charter
- 3.8 E-governance

**4. Resource Management and Planning**

- 4.1 Human Resource Management procurement, development, utilization and maintenance
- 4.2 Public financial management: planning and budgeting system in Nepal
- 4.3 Government accounting and auditing system in Nepal
- 4.4 Financial management and social accountability
- 4.5 Development planning and current periodic plan
- 4.6 Participatory planning and development

**द्वितीय पत्र (विषयगत)**  
**समसामयिक कानून तथा अभ्यास**

**१. कानून तथा न्याय सम्बन्धी समसामयिक विषय**

- १.१ संविधान र संविधानवाद
- १.२ फौजदारी तथा देवानी संहिताका आधारभूत पक्षहरू
- १.३ मानव अधिकार र अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको अवधारणा
- १.४ भ्रष्टाचार, संगठित अपराध र सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी
- १.५ न्यायिक सक्रियता र सार्वजनिक सरोकारको विषय
- १.६ विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरू (मेलमिलाप सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था र प्रयोग समेत)
- १.७ वातावरणीय न्यायको अवधारणा
- १.८ उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धी
- १.९ लैंगिक न्याय र घरेलु हिंसा
- १.१० पीडित न्याय प्रणालीको अवधारण र प्रयोग

**२. कानून तर्जुमा तथा कानूनका विविध पक्षहरू**

- २.१ ऐन, नियम, गठन आदेश र अध्यादेश तर्जुमा एवं तर्जुमामा सैद्धान्तिक सहमतिको अवधारणा
- २.२ सन्धि सम्झौताको निर्माण
- २.३ नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित हुने सूचना सम्पादन
- २.४ व्यवस्थापन विधि
- २.५ प्रत्यायोजित व्यवस्थापन
- २.६ बौद्धिक सम्पत्तिको अधिकार सम्बन्धी कानूनहरू
- २.७ करार सम्बन्धी कानून
- २.८ रिट निवेदन तथा लिखित जवाफ
- २.९ प्रशासनिक निकायको न्यायिक अधिकार
- २.१० निजामती सेवा ऐन तथा नियमावली

**३. सरकारी वकिल सम्बन्धी कानूनका सैद्धान्तिक एवं व्यवहारिक विषय**

- ३.१ महान्यायाधिवक्ता सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था
- ३.२ सरकारवादी फौजदारी मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजन एवं विभिन्न प्रकारका मुचुल्काहरू
- ३.३ थुनछेक सम्बन्धी प्रक्रिया र साक्षी परीक्षण
- ३.४ कानूनी राय
- ३.५ सरकारी मुद्दाको पुनरावेदन तथा सरकारी मुद्दाको प्रतिरक्षा
- ३.६ वहसकला र वहस व्यवस्थापन
- ३.७ सरकारी वकिलको व्यवसायिक आचरण
- ३.८ सरकारी वकीलको भूमिका सम्बन्धी सार्क मुलुकसँगको तुलनात्मक अध्ययन
- ३.९ मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४
- ३.१० मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४
- ३.११ फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४

३.१२ सरकारी वकिल नियमावली

४. अदालतका काम कारवाही सम्बन्धी बिषय

४.१ हकदैया, हदम्याद, म्याद र तारेख

४.२ अदालतको अधिकार क्षेत्र

४.३ लिखतहरुको दर्ता र दरपिठ

४.४ कोर्ट फि, धरौटी र जमानी

४.५ बयान, बकपत्र, वारेसनामा र सकारनामा सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

४.६ अन्तर्कालीन आदेश तथा अन्तरिम आदेश

४.७ प्रमाण परीक्षण

४.८ फैसला सम्बन्धी सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक ज्ञान

४.९ पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

४.१० न्याय प्रशासन ऐन तथा न्याय सेवा आयोग ऐन

४.११ सर्वोच्च अदालत ऐन तथा नियमावली एवं उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालत नियमावली

४.१२ नेपाल न्याय सेवा (गठन, समूह, श्रेणी विभाजन र नियुक्ती) नियमहरु

---0---